

Budavári Hírmondó

Budavári Evangélikus Egyházközség Lapja

XXX. évfolyam 2025/3. szám Reformáció

„A világ és istenei nem tudják, de nem is akarják az igaz Isten ígését elfogadni. Az igaz Isten pedig nem tudja, de nem is akarja eltérni ezt a világot. Mi más következhet e két istenség viszályából, mint zűrzavar és nyugtalanság az egész világon?”

Luther Márton: *A szolgálai akarat*

A mi Luther Mártonunk

Nógrádi Gábor a „*Mi Kinizsünk*” című könyve volt gyerekkorom egyik legtöbbet forgatott kötete. A történet szerint Kinizsi Pál halála után több mint ötszáz évvel visszatér egy iskolai kísérletnek köszönhetően és jócskán meglepi, hogy mennyit változott a világ Mátyás korához képest. Eljátszottam hát a gondolattal, mi lenne, ha Luther Márton végignézne a mai Magyarországi Evangélikus Egyházon?

Minden bizonnyal vegyes érzések kerítenék hatalmába. Egyrészt örömmel látná, hogy tanításai a Szentírás központi szerepe, a hit általi megigazulás, az evangélium szabad hirdetése még mindig jelen vannak. Másrészt azonban, azt hiszem szigorú kérdéseket is feltenne, hiszen Luther soha nem elégedett meg a külső formákkal, mindig az evangélium tisztasága és az egyház belső megújulása volt számára a legfontosabb.

Első kérdése talán ez lenne: Vajon a magyar evangélikus egyház prédikációinak középpontjában valóban Krisztus és az ő kegyelme áll? Nem csúsztak-e a prédikátorok abba a kísértésbe, hogy a szószéken inkább társadalmi üzenetek, kulturális reflexiók vagy pusztán erkölcsi tanácsokat hangoztatnak? Luther emlékeztetne bennünket, hogy minden prédikáció célja nem más, mint az, hogy az ember újra és újra meghallja Isten ígését – „*kegyelemből van üdvösségetek a hit által*” (Ef 2,8). Ha ez hiányzik, minden más üres beszéddé válik.

Luther biztosan megvizsgálná a gyülekezetek életét is. Azt hiszem, örülne a sokféle helyi közösségnek, a liturgikus gazdagságnak és az iskolák, diakóniai intézmények szolgálatának. Ugyanakkor kritikus kérdését sem halogatná, vajon ezek a közösségek valóban élő hitből fakadnak, vagy inkább intézményfenntartásról van szó? A templomok falain belül kialakulnak-e olyan testvéri közösségek, ahol az emberek egymás terhére hordozzák, vagy a gyülekezet inkább formalitássá, vasárnapi kötelességgé válik? Luther szavaiból világosan kicsengene, hogy az egyház nem az épületekben, hanem a hívők közösségében áll.

Wittenberg 1520.

Örülne akkor is, amikor látná, hogy a liturgia általánosságban több mindent megőrzött abból, amit ő is fontosnak tartott. Ugyanakkor arra is kíváncsi lenne, hogy valóban segít-e átélni Isten közelségét, vagy csupán külső formáság marad, amelyet a hívek megszokásból követnek? A liturgia – mondaná, azt hiszem – nem színház, hanem az evangélium átélése a közösségben.

Végül, minden bizonnyal a jövő felől is szót emelne. Arra biztatná a Magyarországi Evangélikus Egyház tagjait, hogy ne elégedjenek meg azzal, hogy „még létezőnk”, hanem merjenek bátran Krisztus tanúi lenni a mai világban. A fogyatkozó gyülekezetek, az elöregedő közösségek és a növekvő közöny közepette Luther szavai valahogy így hangzanának: „Az evangélium olyan mint, a friss, szelíd, hűvös szellő a nagy nyári hőségben. Nem télen van rá szükség, vagyis békeidőben, hanem a legnagyobb hőségben, nyáron, vagyis olyanok számára, akik igazából érzik a lelkiismeret rettenetét és félelmét.”¹ Pál szavaival mindez azt jelenti: „*hirdesd az igét, állj elő vele alkalmas és alkalmatlan időben*” (2Tim 4,2). Úgy is mondhatnám: legyünk bátran mi is láthatóan evangélikusok.

Összességében tehát, ha Luther Márton ránk pillanthatna egy kis időre, egyszerre örülne és egyszerre provokálna. Örülne, mert van magyar evangélikus egyház, amely az ő örökségét viszi tovább. De provokálna is, mert nem tűrné, ha az evangélium tisztasága és felszabadító ereje háttérbe szorulna. Ha ma megszólalhatna közöttünk, azt hiszem, így zárná gondolatait: „Ne rólam nevezzétek el magatokat, hanem Krisztusról! Én csak emlékeztetni akarok benneteket arra, hogy nincs más alap, mint a Jézus Krisztus, a megfeszített és feltámadott Úr.”

Szikra-Jeszencsák Lilla

1 – Luther megmondja. Szerk: Miklósné Székács Judit. Luther Kiadó, Budapest, 2018. 89.o.

Őszi csendben a reformáció üzenetéről

Őszi napsütésben sietek a Fasori Gimnázium felé. A levegőben az októberi fények aranyló nyugalma lebeg, a fák lombja lassan sárgul. Mielőtt bekanyarodnék a Bajza utcáról a Városligeti Fasorra, lelassítom lépteimet. Tekintetem végigpásztázza a Reformáció Emlékpark ég felé nyúló kőoszlopait, amelyek méltóságteljesen, némán őrzik az évszázadokkal ezelőtt megfogalmazott örök üzenetet. Olyan érzésem van, mintha nem is kőoszlopok, hanem óriási örök állnának itt, az emlékezet, a hit és a remény védnökei.

A kőoszlopok kereszt alakú alaptömbökből nőnek ki, alul márványba vésve ott áll Luther Márton üzenete: „**AZ IGAZ EMBER PEDIG HITBŐL FOG ÉLNI.**”

Elidőzöm a szavakon. Nem sietek tovább, el is felejttem, hogy szülői értekezletre tartok, megállok, csak nézek felfelé, az égbe nyúló oszlopokra, mintha választ keresnék egy régóta bennem élő kérdésre, vágyra, hogyan lehet közelebb kerülni Istenhez. Szemem megakad a reformáció négy alaptételén: „*Solus Christus, Sola Scriptura, Sola Fide, Sola Gratia*”.

Talán 1517-ben is ilyen szép őszi lehetett, ki tudja... Egy valami azonban biztos: az üzenet, amely akkor elindult, ma is él, és ott visszhangzik bennem, őseim örökségeként, amelyet az 1700-as évek végétől adnak tovább családomban.

Mit jelentenek ezek a kőbe véssett sorok számomra?
Először is: **HÁLÁT.**

Hálás vagyok, hogy anyanyelvemen olvashatom a Bibliát. A világban még manapság sincs mindenhol ez így, vannak helyek, ahol még ma is büntetés jár a Biblia birtoklásáért. Nekünk azonban ez megadatik. Közvetítőik nélkül, személyesen ismerhetjük meg Isten szavát, és az evangéliumot.

Aztán **MEGNYUGVÁST.**

A gondolat, hogy Isten kegyelme abszolút és szeretete kondícióktól mentes, felszabadító érzés. Az üdvösség nem a mi érdemünk, hanem Isten ajándéka. Nem azért fogad el bennünket Isten, mert mi arra érdemesek lennénk, hanem mert Ő irgalmas.

És végül **BIZTONSÁGOT.**

Jézus Krisztus az egyetlen közbenjárónk, aki által személyes és bensőséges kapcsolatba kerülhetünk Istennel. Jézus Krisztus személyében beteljesedett a kereszten az, amit mi meg sem érdemlünk. Ő

megnyitotta az utat, és ez az örök élet reménye mindannyiunk számára megadatott. Ez **nem egy elvont tanítás, hanem szabadság, remény és biztonság.**

A reformáció négy „solája” – *csak Krisztus, csak a Szentírás, csak a hit, csak a kegyelem* – nem pusztán teológiai állítások. Számomra életvezetési alapelvek is, a lélek szabadságának forrásai.

Arra emlékeztetnek, hogy **Isten szava örök, és mindenkié. Nem kell tökéletes hívőnek lenned, elég, ha hiszel, elég, ha hagyod, hogy Isten vezessen. Nem teljesítményért cserébe kapjuk Isten szeretetét, hanem azt kegyelemből, hittel elfogadhatjuk. Az üdvösség nem jutalom, hanem ajándék. Nem kell félnünk, ha elrontunk valamit – mert Isten kegyelme megtart. Jézus mindent elvégzett helyettünk – és mindig velünk van.**

Világunkban, ahol gyakran a bizonytalanság, az elvárások és a megfelelési kényszer uralkodik, a „négy sola” olyan, mint egy erős alapzat. Szabadságot ad a lelkiismeretünknek. Megmutatja, hogy Isten szeretete nem attól függ, hogy milyenek vagyunk. Békét ad, mert tudhatjuk: Isten kegyelme biztos, Jézus pedig örök.

Ahogy lassan újra elindulok, már nem rohanok.

Szívemben csend, béke és hála van. Nemcsak egy tanítás, nemcsak történelem ez – hanem **örökség.** Élő örökség. Nekem szól. Rólunk szól. Mindannyiunkhoz szól. És talán éppen ezért olyan fontos, hogy időről időre megálljunk, és meghalljuk, amit ezek a kőbe véssett szavak mondani akarnak: hogy **Isten szeretete biztos, Jézus hűsége, és a kegyelem szabaddá tesz.**

Szendrei Andrea

Konfirmációs istentisztelet

November 9-én vasárnap a 11 órai istentisztelet konfirmációs istentisztelet lesz, szeretettel várunk mindenkit a közös ünnepi alkalomra!

Budai Énekünnep

November 23-án, Örökélet vasárnapján 17 órától Budai Énekünnep lesz templomunkban a budai egyházmegye kórusainak részvételével. Főszerző: *Ecsedi Zsuzsa*, a budahegyvidéki gyülekezet kántora.

130 éves a Bécsi kapu téri evangélikus templom

Talán még a gyülekezetből sem mindenki tudja, hogy a jelenlegi, Bécsi kapu téri, már a második temploma a gyülekezetnek. Az első ugyanis a Dísz téren állt és 1847-re épült fel. De városrendezési okból, a 19. sz. végére a Budaváron kialakítandó kormányzati negyed miatt, főparancsnoki épület építése céljából a templomot kisajátították.

Már az 1880-as években volt szó erről, de 1892-re jutott el a hír a gyülekezeti vezetőséghez, hogy tényleg elhatározták a templom elvételét. Andaházy László felügyelő és Scholtz Gusztáv lelkészé a fő érdem, hogy a gyülekezet jól jött ki a nehéz helyzetből: elsőre az állam csak 75000 forintot ajánlott fel kárpótlásként, ami az új templomhoz szükséges telekvásárláshoz sem lett volna elegendő.

Scholtz Gusztáv emlékezéséből tudjuk, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert arra hivatkozva sikerült a gyülekezet álláspontjáról meggyőzni, hogy a budavári templom Mária Dorottya főhercegnő támogatásával jött létre. Az ő unokája, József főherceg nem egyezne bele nagymamája alapításának „lerombolásába”. A minisztert az érvek meggyőzték, így aztán a gyülekezet az államtól „templom helyett templomot” kapott: azaz az állam vállalta az új templom létesítésének teljes költségét (150000 forint).

Első lépésként a gyülekezeti épületek részére a telekszerzés következett: egy Szupp Ferenc nevű polgár házát vették meg, amely három kisméretű telekre terjeszkedett ki. A kor neves budapesti építész, Kallina Mór (1844-1913) kapta a tervezési megbízást a budavári templomra. Ő volt a tervezője az első templom helyére épült honvéd főparancsnoki épületnek is (jelenleg újjáépítés alatt áll). 1893 októberében a gyülekezet templomépítő bizottságot küldött ki, melynek tagja volt többek között Mechwart András mérnök és Sándy Gyula építész.

A gyülekezet kérésére Kallina Mór módosította terveit: a templom alapterületét megnövelte, és

tornyot is tervezett a templomhoz. 1894. február és szeptember között a gyülekezet, illetve az állam is elfogadta a tervek és módosításait. 1894 őszén megindult a templomépítés is, az építési vállalkozó Hofhauser Elek volt, az építést Sándy Gyula építész, műegyetemi adjunktus ellenőrizte, aki akkor gyülekezeti jegyző tisztséget töltött be. A Bécsi kapu téri templom aránylag gyorsan, hét hónap alatt fel is épült.

A gyülekezet 1895. március 10-én elbúcsúzott a régi, Dísz téri templomtól, amiből a klasszicista oltár és a szószék átkerült az új templomba. A templom épületét 1895. április 30-án adta át a Honvédelmi Minisztérium. Azonban bizonyos hibákat ki kellett benne javítani, ill. a berendezésről is gondoskodni kellett. A főváros és a Honvédelmi Minisztérium további támogatásából, ill. a hívek adományaiból aztán megtörtént a Rieger-orgona, a csillár és a padok beszerelése. Az elkészült új templom jól beleillett a Vár épületeinek környezetébe, az akkori stílusnak megfelelően eklektikus (neobarokk és klasszicista) stílusban épült. A templom befogadóképessége karzatokkal 450 fő volt.

Az új budavári templomot 1895. október 20-án Sárkány Sámuel bányakerületi püspök szentelte föl, mely alkalmon részt vett Bachát Dániel budapesti főesperes is. Scholtz Gusztáv budavári lelkész prédikációjában mottóként idézte: „*Nem rejthető el a helyen épített város*” (Máté 5,14). Nagy eredmény volt, hogy az új templomot a vár területén belül sikerült felépíteni, ami a gyülekezet presztízsének megtartása szempontjából fontos volt.

Czenthe Miklós

Örömmel és hálával tudatjuk a testvérekkel, hogy *Lehoczki Márk* fiatal testvérünk ez évben egyházunk „Az év diakóniai önkéntese díja”-ban részesült, melyet a szeptember 25-én a Deák téri templomban tartott Diakónia napja ünnepségen vehetett át. *Márk* a diakóniai munkacsoport aktív tagja, önzetlenül és fáradhatatlanul segítette és kísérte egy magányos idős testvérünket, amikor az hosszabb időre kórházi ellátásra szorult. Isten áldja meg életét és gyülekezetünkért végzett szolgálatát!

Tösér Gáborné Cséke Ibolyára emlékezünk

Ő ébred legelőször. Kinyitja a templom oldalsó ajtaját, belép, és megkezdí szolgálatát. Beszívja a templom olyan régóta ismerős illatát, és érzi, itt mindig otthon van. Itt dolgozik rendszeresen, meg a környező helyiségekben, ahol a gyülekezet kicsinyei és nagyjai megfordulnak. Minden zegét-zugát ismeri az épületegyüttesnek, azok is ismerik őt: keze mozgatását, amikor port töröl, amikor ablakot nyit, hogy szellőztessen, amikor énekeskönyveket pakol a padokban, amikor elrendezi a terítőket és vázákat az oltártérben.

Megszokott ritmus szerint frissíti meg munkája a helyiségek felületeit. Felbőg az ipari porszívó, húzza maga után a zsinórját, lépésről lépésre halad a templom közepén elhelyezett hosszú szőnyegen. Ki tudja hányszor hallotta már monoton zúgását, mennyit károsította hallását. Mégis bekapcsolja, mert tudja, hogy e nélkül nincsen minket szépen fogadó templom.

Gondosan rendezgeti a virágokat az oltárra. Keze alatt szép költemények születnek, amelyek emelni fogják az ünnepélyesség érzését. Jó volt ránézni azokra a csokrokra, amiket készített. A Teremtő és életet fenntartó Isten békességét és gondoskodó szeretetét sugallták. Amíg tehette, a pesti virágpiacról, nagyon kedvezményes áron szállította guruló nagy bevásárló táskájával az aktuálisan megálmodott kompozíció virágait. Cipekedett föl és le buszon és villamoson, mert ő úgy gondolta, megéri a fáradozás, mert magában már látta előre, hogyan fog kinézni, hogyan fog minket a virágok látványa megörvendeztetni.

Istentiszteletek közben mindig ott volt a gyülekezettel. Elérhető volt, megszólítható és segítőkész. Ugrásra készen állt, ha eligazítás, információ kellett, vagy ha valaki eltévedt. Mindig tudta, hogy kit hova, kihez küldjön, ki-mit-hol talál meg. „Bemész a hivatalba, kinyitod a 2. szekrényt, és alul a 2. polcon megtalálod...” Azért tett így, mert az utóbbi években már lelassult, nem bírta úgy a lába. Mindenki hamarabb ért oda, mint ő, de a legpontosabban ő tudta, mi hol van az istentiszteleti kellékek rendszerében.

És csodálatosképpen emberekkel, gyülekezeti testvérekkel is így volt. Olyan családi kötelékeket, rokonságokat, kapcsolatokat tudott fejből, amiket a lelkészek is csak irigyeltek tőle. Igen, mert Ibolya ott volt a templomajtóban, és szeretett találkozni a testvérekkel. Köszöntötte őket, és főleg az idős testvérekre volt gondja, de megfigyelte és memorizálta az újonnan betérőket is, akár párokat, vagy egyedül érkező érdeklődő fiatalokat.

Hétköznap is ott volt velünk és közöttünk, munkatársak között, az alkalmak előtt és után. Jól

tudott időzíteni. Tudta, hogy mikor van előkészítve valami, és mikor kell elkezdni elpakolni. Munkája nagyon sokrétű, változatos, éppen ezért nehéz is volt. Fizikai és szellemi igénybevétel is. Testvéreként végezte, mindig is gyülekezeti szemléletű maradt, nem magányos harcos, ezért is tudott mindig „alkalmi szövetségesekeket toborozni”, akik segítettek a terítésben, leszedésben, pakolásban.

Nem felejttem el, ahogy a borítékolások közben velünk volt a Kápolnában. Mindig kávéval és teával kínálta a testvéreket. Érdeklődött a foglalkozásuk felől is. Mindig tett valami kis finomságot is a tea mellé, egy kis keksz, egy kis rágcálnivalót. Jó arányérzéke volt, minden alkalom előtt jól ki tudta számolni fejben a szükséges előkészület mértékét, és léptékét. Pedig aztán itt volt mindenféle alkalom: párfősek és nagyok, sok vendéggel, nagy csinnadrattával is.

Nem jött zavarba senki emberfiától, de nem volt toladó sem, munkáját mindig a helyén tudta kezelni. Érezte, hogy mettől meddig övé a terep, övé a felelősség, és mikor kell háttérbe húzódnia. Anyáskodott is, ha úgy hozta a szükség. Napközis táborainkra, lelkészi munkaközösségre főzött, sültött minden további nélkül, szívesen. Szerette a gyerekeket, szeretettel fogadta a kisgyermekes családokat is. Saját unokáját is szépen nevelgette, a templomot megszerettette vele, ügyesen, játékosan bevonta a munkájába is. Az unoka ilyenkor örült, hogy segíthet a nagyinak.

Tavaly ment nyugdíjba. Imsivel, Mártival és Piroskával együtt búcsúztattuk a tanévzáró gyülekezeti napon. Aztán előbb Márti, most meg ő ment el közülünk. A nyáron derült ki, hogy súlyos beteg, de már késő volt bármit is tenni. Ibolya élni szeretett volna, nem betegséggel küszködni.

A fényképen ott áll a templomajtóban és néz kifelé, kinyitotta az ajtót, és várja a testvéreket az istentiszteletre. Tudja nem lesz egyedül. A fényképen ott áll a templomajtóban és néz kifelé, be kell zárnia lassan az ajtót, és haza kell térnie. Tudja, ott sem lesz egyedül, mert Valaki már várja őt a fényes-séges kapuban, aki majd asztalához ülteti...

Ott már nem lesz betegség, bánat és aggodalom, csak öröm, békesség és jóság, igazi testvériség, és kint a réteken sok-sok gyönyörű nyíló virág.

Ibolya temetése Csengeren, szeretett lakóhelyén volt, szeptember 6-án szombaton, református szertartás szerint. Tíz fős csapattal képviseltük a gyülekezetet. A gyülekezet nevében Bence Imre ny. lelkész és én is elbúcsúztunk, gondolatokkal és imádsággal.

A koszorú szalagjára 288. énekünk sorai kerültek: „S ha szívünk itt már nem dobog, Táruljon égi templomod, Hol néped örökké áldhat.”

Péter Zoltán

Az új hitoktató

Máthé Eliza vagyok, az idei tanévtől a gyülekezet félállású hitoktatója. A répcelaki gyülekezetből származom, az ottani hittantáborok sokat erősítették az Istenrel való kapcsolatomat. A hitoktatásra azonban már a gimnáziumi éveim alatt, a soproni líceumban éreztem elhívást és

ekkor jelentkeztem az ELTE és az Evangélikus Hit tudományi Egyetem történelem és hittan tanári szakára. Diplomámat 2022-ben szereztem meg, melyet követően hitoktatóként kezdtem el dolgozni a 11. és 12. kerületi iskolákban. Nagy ajándéknak tartom, hogy a gyerekekkel együtt gondolkodhatunk a hit kérdéseiről, és gyakran ők segítenek nekem új szemmel látni Isten munkáját a világban.

Férjem, Nagy Szabolcs a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség lelkésze és hitoktatója. 2023 augusztusában megszületett kisfiunk, Nagy Fülöp Márton, így az elmúlt két évet vele töltöttem otthon, ami csodás volt. Most, hogy Fülöp elkezdte a bölcsődét, én is visszatértem a tanításhoz. Őszintén szólva még tanulom, hogyan lehet összehangolni az anyaságot és a szolgálatot, de úgy érzem, ez az új élethelyzet is sok áldást és tanulást tartogat.

Köszönöm a budavári gyülekezetnek és a munkatársaknak a befogadást, továbbá Isten áldása legyen a gyülekezetben végzett gyermekmunkán!

Máthé Eliza

„Ne a régi dolgokat emlegetsetek, ne a múlton tündödjetek! Mert én újat cselekszem, most kezd kibontakozni – talán nem tudjátok? Már készítem az utat a pusztában, a sivatagban folyókat fakasztok”

(Ézs 43,18-19)

Kedves Testvérek!

Az év reformáció ünnepéhez közeli szakaszában gyakran elhangzik a latin mondat: *Ecclesia semper reformanda est*. Azaz az egyháznak folyamatos megújulásra van szüksége. Ez nem csupán egy hangzatos jelmondat, hanem valódi létszükségletünk. A világi kontextus, amiben a Krisztus evangéliumát hirdető egyház él, állandóan változik, látjuk ezt az egyháztörténelmen végigtekintve, de saját hétköznapijainkon is tapasztaljuk.

Nem csak a világ, maga az egyház is változik. Gyülekezetünk ezt intenzíven tapasztalja mostanában, hiszen az éppen zajló püspökválasztási folyamat számunkra, kevesebb mint két évvel az előző lelkészválasztás után, ismételten új budavári lelkész érkezését is jelenti. Bár ezek a példák könnyen észrevehető változások, a valódi megújulás nem személyekhez kötődik. Újra és újra át kell gondolnunk, miben van szükség változásra, mind egyházi, mind gyülekezeti szinten, sőt egyénileg is. Mindannyian építőkövei vagyunk Krisztus egyházának, az egész megújulása pedig attól függ, mi, mint alkotóelemei megújulunk-e.

Conservando et renovando – szól egyházkerületünk mottója. A megújulás és a megőrzés kéz a kézben jár. Hiszen semmilyen megújulásnak nincs értelme, ha öncélúan történik. Minden változásnak középpontjában az a kérdés kell álljon, hogy lehet az egyház az evangélium tiszta hirdetéseinek helye. Hogyan maradhat az igehirdetés tiszta, és hogyan lehet releváns a világ számára? Az általános kérdésben pedig ott a személyes is: hogyan lehet mindannyiunk élete igehirdetéssé embertársaink számára?

Bár néha jó a múlton tündődni, észre kell vennünk az újat. Legfőképpen pedig azt, aki az újat cselekszi. Nem csak észrevennünk, de fókuszban kell tartanunk Őt, aki a teremő Atya, a megváltó Fiú és a megerősítő Szentlélek.

Aki a sivatagban folyókat fakasztott népének, nekünk is adja az élet vizét, amely a keresztségben megtisztít, és napról napra új erőforrását jelenti.

Lackner Orsolya

Egyházzenei és istentiszteleti munkacsoport vezetője

Budavári Hírlevél

Az Eseménynaptár a jelenlegi lapszámtól kezdve kikerül a Budavári Hírmondóból, ezentúl havonta ismertetjük majd az aktuális alkalmakat, eseményeket, híreket, hirdetéseket egy nyomtatott kétoldalas szórólapon, melyet a Bécsi kapu téren a templomban, Budagyöngyén pedig a Kápolnában helyezünk ki. Az aktuális havi Budavári Hírlevelet mindig az előző hónap utolsó vasárnapján vehetik kézbe a Testvérek. Az első, októberi szám már szeptember végétől olvasható.

Gyerekek és időutazás

Mint minden évben, idén nyár végén is megrendezésre került a napközis tábor. Harmadik éve, hogy önkénteskedek, de a korán keléseket így is nehéz megszokni. Mindenesetre izgatottan buszoztam fel a templomhoz, ahol a szokásos látvány fogadott: egy csomó gyerek és egy pár ifis játszik a kápolnában. A szervezők sietve végzik az utolsó pillanatos előkészületeket, páran lent készítik elő a tízórait, és Rita valahogy ott van egyszerre mindenhol. Ezt a tábort különösen vártam, nem más, mint az időutazás miatt. Minden reggel, tízórai után megjelent egy örült tudós, teljesen igazi bajuszban, és minden igyekeztünk ellenére is sima hajjal, felszerelve minden időutazáshoz kapcsolódó tudományos kifejezéssel. Életem alakítását adtam, felterelve a kölyköket, mielőtt egy dramatikus pillanatban aktiváltam az időpontot, visszaküldve mindenkit kétezer évvel ezelőtti Mezopotámiába, ahol már várták őket a Biblia szereplői. Végigkísértük Ábrahámot és családját megannyi éven keresztül, és itt nem ért véget a feladatunk. A csoportos foglalkozásokon is voltak ifisek, biztatva a gyerekeket és játékokat vezényelve. Az ovisoknál például nagy sláger volt a Szamár mondja nevű játék. A tanulást a játszótéren vezettük le, ahol a négy nap alatt voltam kergetve, súlyoztam gyerekekkel, megírtam a börtönt, és az utolsó napi locsolkodásban csatakosra áztam.

Minden nap fellelgezve konstatáltuk, hogy a cirka negyven gyerek közül az összes megvan. A visszaérkezőket frissen hozott étel és terített asztalok várták. Hogy mi folyt a háttérben? Asztalok felállítása, székek hurcolása, kancsók töltése, evőeszközök számolása, tányérok cipelése, mindez egy pár hősies vállalkozó által. Ebéd után volt a csendespihenő, amit mi is természetesen kihasználtunk, focira vagy... csendes pihenésre. Majd siettünk is vissza, hogy segédkezzünk a kézműves programban, illetve előkészítsük az uzsonnát. Minden nap, ahogy a gyerekek közt énekelve ültünk, visszanezethettünk az elmúlt napra, és visszagondolhattunk minden apró csodára, ami történt. Azt a pár órát kitöltötte a nevetés, a kisgyerekekkel való foglalkozás, a barátokkal való időtöltés, a problémamegoldás, és legfőképp az Istenre való odafigyelés.

Farsang Ábris

Gyülekezeti és ifjúsági tábor

Először június elején látogattunk a helyszínre. Balatonakarattyán a vonatról leszállva, biciklivel gurultam le a Katica pékségig, ahol a szervezőcsapat többi lelkes tagja már várt. Helyszínbejárásra érkeztünk. Még üres, szezon eleji volt minden. Az üdülő vízpartján a fapadok összetolva álltak, a vitorláskikötőben egy-két ember készülődött kihajózni. Az udvaron a fák suhogásán kívül talán egy-két madár hallatszódott.

A szálló tulajdonosa Irénke néni, aki hivatását tekintve doktornő, precízen megmutatta a szálláshely összes fontos sarkát, zugát. Ezt követően megtörtént idei első fürdése a Balatonban, amikor nekifutásból a hosszú mólóról csobbantam bele a nádas melletti iszapos vízbe. Mennyire jó ötletnek tartja ezt egy 11 éves fiú is, gondoltam, és közben úsztam egyre befelé, a kikötő kijárata felé a nyílt vízre, amerre látszott a sok árbc a sűrű nádas mögött. EZ LESZ A HELYSZÍN! Az izgalmak mellett szinte azonnal megjelent az aggodalom is. Itt kell majd vigyáznom olyan gyerekekre, akiket életemben egyszer sem láttam? Egyáltalán mit jelent az, hogy vigyáznom? Mi lesz a feladatom?

Még nem sejtettem, hogy három hét múlva, zsi-bongó, óbégató kiabálás tölti meg a zavaros vizet, a nyárfák alatti foci pályát, és tarka színű gyermekfoltok szállingóznak az udvaron mindenfelé, amerre kósza körültekintéssel látni lehet. Nem láttam azt sem, hogy több tucatnyi tüzes szempár várja a terasz előtt egy pár lámpa halvány fényében az esti áhítat kezdetét, mi pedig a magas parton ülve a naplemente fényén merengünk, miközben hangos dicsérő ének szól.

A tábor sok új dolgot számomra. Az elmesélhető és körülírható élményeken túl megbizonyosodást, újabb kérdéseket, reményt. Más „felnőttként” szemlélni azokat a gyermekeket amilyen pár éve én is voltam, és valahol most is az vagyok. Más érzés ilyen szemszögből figyelni a hitbéli dolgok apró jeleit, és a kamaszkori nyüzsgés hátterében meglátni ennek megnyilvánulásait. A hozzám képest jóval kisebbek felhőtlen magaviselete, játékosága, amely valódi energiaforrás. Ennyi idősen mik is jártak a fejekben? Többször kérdeztem meg magamtól... Újonnan bekerülve egy luktető közösségbe, nem is kaphattam volna többet. Hálás vagyok a Jóistennek, hogy jelenlétemmel és tevékenységemmel a tábori közösség javát szolgálhattam. Köszönöm a bizalmat azoknak, akik meglátták bennem azt, hogy alkalmas vagyok erre a feladatra.

A táborból estefelé vonatoztam vissza Budapestre. A balatonkenesei vasútállomás peronján ülve olvastam vissza azt a levelet, amelyen üzenetet küldve hálát adtunk egymásnak. Szívszorító érzés volt. Hogyha a levél nem is, az emléke Örökre megmarad! A tábor befejezését „könnyedén éltem meg.” Pedig ez általában mindenkinek nehéz pillanat – ez jelzi mennyire jól éreztük magunkat. Egy-két nap elteltével azonban olyan magány tört rám, amely egy jó darabig nem töltődött be. De nem bánom! Tényleg csak valami ilyen dolog tud ekkora űrt hagyni maga után.

Fókás Márton

Nürnberg Jugendkantorei Vendégünk volt a Sankt Sebald-i gyülekezet ifjúsági kórusa

Június 8–11 között 12 gyülekezeti család, valamint a Rózsák terei Evangélikus Kollégium látta vendégül és adott szállást a nürnbergi ifjúsági kórus tagjainak és kísérőinek. Vezetőjük *Matthias Stubenvoll* kórusvezető.

Pünkösd vasárnap délután érkeztek, másnap a pünkösdhétfői magyar-német istentiszteleten énekekkel szolgáltak. Két nyelven szolt az igehirdetés, *Peter Ausserwinkler* és *Szabó B. András* lelkészek révén. Finom közös ebéd után, a várban egy akadályverseny várt a fiatalokra, a mi ifiseink segítségével. Este csodálatos hangulatú koncertet adtak templomunkban. Kedden kirándulni vittük őket a gyermekvasúttal a Normafához. Délután még volt idejük körülnézni a városban vagy vásárolni. Másnap délelőtt profi idegenvezetést kaptak a Mátyás templomban, ahol hálából újra hallatták szép kórushangjukat. Délben utaztak tovább busszal Debrecenbe, ahol folytatódott koncertkörútjuk.

Köszönjük szépen a gyülekezet nevében a vendéglátó családok, valamint *Kecskeméti Zsuzsa* kollégiumi igazgató és munkatársai segítségét a szállás és étkezések biztosításában, valamint minden kedves Testvérünknek, akik adományaikkal támogatták a kórus vendégül látását!

Beillesztem ide *Matthias* kórusvezető köszönő levelét, amelyet pár nappal itt létük után küldött.

Kedves budapesti Barátaink!

Tegnap épségben hazaértünk koncertkörútunkról. A nálatok töltött napjaink mindannyiunk számára különleges élmény volt: a program, a koncertek, az emberek, a kirándulások, az ételek. Mindennek nagyon örültünk, a gyerekek is nagyon lelkesek voltak. Csodálatos munkát végeztetek értünk. Nagyon jól megszerveztétek. És mindannyian nagyon kedves emberek vagytok. Ezért hatalmas köszönetet mondunk! Milyen méltóságteljes és szép újrakezdése ez partnerségünknek. Üdvözlét és szívből jövő köszönet Martin Brons lelkésztől is.

Alig várom, hogy hamarosan újra találkozhasunk, akár magánúton, akár a kórusokkal, Budapesten vagy Nürnbergben.

Üdvözlettel: Matthias Stubenvoll

Találkozó Veled!

Gyönyörű napsütéses időben került megrendezésre az idei Északi Evangélikus Egyházkerületi misziói nap szeptember 20-án Salgótarjánban.

Gyülekezetünk nagy létszámban képviseltette magát mind a szervezők, mind a résztvevők között. A Püspöki Hivatal munkatársaként *Fabiny Tamás* püspök mellett jelen volt *Heinczinger Orsolya*, *Ittész-Vénásch Eszter*, *Németh Brigitta*, *Somogyi András* és *Szikra Benedek*; a gyülekezetből pedig *Bakó Zsuzsanna*, *Balczó Márton*, *Bán-Moson Ágnes*, *Lackner Orsolya*, *Sokoray-Varga Zsuzsa*, *Tarpataki Noémi*, *Váradí Adél*, *Vass Péter*, valamint jó magam.

A szervezők színes programokkal várták az érdeklődőket. A nap elején *Bence Gábor* vezetett közös éneklést, majd *Horváth-Hegyi Ádám* helyi lelkész tartott nyitó áhítatot. *Fabiny Tamás* püspök rövid köszöntőjével folytatódott a délelőtt, akit *Fenyvesi Gábor* helyi alpolgármester követett a színpadon. *Szabó András* esperes a nógrádi egyházmegye evangélikus templomait mutatta be képes vetítés keretében.

Tíz órakor kezdődött a püspökjelölti fórum – az esemény jelentőségét mutatja, hogy ezer fő jött össze a találkozón –, melyet *Gundel Takács Gábor* moderált kiváló stílusban. Kezdeként megemlékezett a találkozó korábbi házigazdájáról Bényi Ildikóról is, a beszélgetés során pedig a kérdések mellett megfogalmazott személyes véleménye is gazdagította az alkalmat.

Az ebédet követően több program közül választhattunk. *Bence Gábor* az evangélikus templomban tartott előadást az egyházi komoly- és könnyűzene különbségeiről, a sportcsarnokban *Hegyi Péter*, a Salgótarjáni Városfejlesztő és Turisztikai Kft. turisztikai vezetője mesélt a környék különleges természeti kincseiről, az iskola termeiben bibliakörökön vehettek részt az érdeklődők.

A szervezők a gyerekekre és azokra is gondoltak, akik nem szerettek volna egész nap ülni. A kicsiket játékok és kézművesség, az épületen kívül pedig sportolási lehetőségek és játszótér várták. A Lehetőségek utcáján a környékbeli művészek, kézművesek árulták portékáikat, illetve bemutatkozott a hittudományi egyetem, a Mevisz és az EPSZTI. A városi művelődési házban a korábbi találkozókra készült felvételekből fotókiállítást nézhetek meg az érdeklődők, a kápolnában pedig képmeditáció-sorozatot. A délutáni zenét a Platon Karataev-duó szolgáltatta.

Az egyházmegye vendégszeretetét mutatta a frissítópontok bőséges sütemény-kínálata. A finomságokért felajánlott adományokat, illetve a záró úrvacsorás istentisztelet perselypénzét a hat gyermeket nevelő kisecseti Gyurica család megsegítésére ajánlották fel a szervezők, akiknek otthona 2024 szeptemberében égett le.

A napot a programok közötti beszélgetések tették még színesebbé – a rendezvény teljesítette a nevében ígérteteket!

Kovács Kata

Hét és fél deka kenyér – Bagár Iván ostromnaplója

Mikor először hallottam Bagár Iván evangélikus lelkész ostromnaplójáról, akaratlanul is egy ma már nem élő katolikus testvérünk szavai jutottak eszembe. Ilonka néni mesélte, hogy 1944. december 24-én, mielőtt belépett a Mátyás templomba a szentesti misére, lenézett a városra, s arra gondolt, vajon mire jön majd ki, milyen látvány fogadja.

A várost 1944. december 24–25-én zárták körül a szovjet csapatok. „December 25-én még elindultak a villamosok Hűvösvölgybe, ám délután bombatalálatot kaptak, és a tömegközlekedés leállt. Néhány napon belül a városi víz-, gáz-, és villanyszolgáltatás is fokozatosan megszűnt.”

Az ostrom 102 napig tartott. A Vár lakói a Vár alatti alagutakba kényszerültek. Sokan az evangélikus templom és parókia alatti barlangban letek menedékre. Az ostrom a Bécsi kapu teret sem kímélte. A templom szilveszter éjszaka bombatalálatot kapott.

Mikor tegnap, 31-én este már lefeküdni akartunk, úgy 10 és ¼ 11 között több erős robbanás is hallatszott, megrázkódott még az óvóhely is. Pár perc múlva jött Kiss Márton: a templom teletalálatot kapott repülőbombától. Este csak azt láttuk, hogy a belsejét érte nagy kár. Ma, január 1-jén láttuk a szörnyű pusztítást: templomunk egész belseje elpusztult. Az oltár darabokra törve összedőlt, az oltár feletti kis színes, kerek ablak vasvédőjével együtt egyszerűen elrepült... A szószék darabokra zúzva lóg a levegőben, papi székek forgácsra zúzva, a Mária Dorottya-tábla is elrepült valahova, keresztelőkő darabokban. A két padsor forgácsra törve, az 1. emeleti karzatok teljesen megsemmisülve ... az orgona még áll, de a sípjai összezúzva, tönkretéve az egész. ... az öreg fűtató, Sándor bácsi eljött újév reggelén, s mikor meglátta a romtemplomot, keservesen zokogott.

Mivel a templom használhatatlanná vált, a barlangban tartották az istentiszteletet, osztottak úrvacsorát. A lakók napközben, ha nem zúgtak a gépek, feljöttek az óvóhelyekről vizet, kenyeret szerezni, ami korábban 30, majd 15, végül hét és fél dekára zsugorodott. Eltakarították a romokat, felmérték a károkat a lakásaikban, ha egyáltalán volt még lakásuk, és beszélgettek.

Ma délelőtt egy idősebb úr a Kard utcából egy buldogkutyát sétáltatott, a felesége is vele volt. A nt. asszony is kint tartózkodott. Kérdezte tőlük, hogy a ház, ahol laknak, miképpen néz ki. Mondta, hogy összeomlott. Nt. asszony azt felelte: „Bizony sajnos a mi templomunk is.” Az öreg úr azt felelte: Nem baj, de az Isten megmaradt!” Ez a reménységünk, igaza volt az ismeretlen bácsinak, Isten most is megmaradt! És meg is marad, akármilyen lesz. (január 6.)

Az utcákon nem volt biztonságos. Azt hallottuk, hogy a 16-60 éves férfiakat összeszedik a romok

eltakarítására. Ez nemcsak nem jó, hanem nagyon rossz és veszedelmes, hisz a repülőgépek állandóan felettünk keringenek és géppuskáznak. (január 4.)

Az élet fenntartása mellett az élet méltó lezárása, a halottak eltemetése is embert próbáló volt. Koporsót két teknőből tákoltak össze... Az általam ma temetett halott koporsóját egy szekrényből csinálták... Mi is útközben Mészáros Lacival 8-9 sírt és egy temetetlen halottat láttunk az utak mellett és a tereken. Az egyik sír a Mátyás-templom mögött, a Szent István-szobornál van.” (január 13.)

A napi események leírása mellett két dolog rendszeresen megjelenik a bejegyzésekben: a vidékre menekített család és az Istenre hagyatkozás. Kisfiam rövidesen, még 17 nap és 8 hónapos, s én még minden kórházi órát összeszámítva sem láttam 14 napig sem. Pedig mennyire szeretnék látni édesanyád ölében!

Ma éjjel megint szépet álmodtam, megint veled voltam együtt, drága Margitom, édes feleségem, a régi boldogságban... Isten őrizzen kis, aranyos fiunkkal együtt! (január 4.)

Imája meghallgattatott: Isten épségben megőrizte a feleségét és kisfiát. Ő január 30-án vízhordás közben aknatalálattól megsebesült és április 23-án meghalt. Halála előtt két héttel (április 9.) ezt írta: Minden földi reménységről letettem, csak Isten utolsó mentsváram!

Az utolsó naplóbejegyzés Bagár Iván halála napján íródott más keze által: „Livia testvér szokás szerint meglátogatta, de a beteg már semmit sem beszélt. Egyszer csak kérdezte, hogy hány óra van. A válasz volt: ½ 3. Csendesen elfordult, lehunyta a szemét, és többé nem ébredt fel. Bagár Iván meghalt (37 éves korában) anélkül, hogy szeretteit viszontláthatta volna ezen a világon.”

Hegedűs Zsuzsa

A könyv a Bécsi kapu téri templomban, az iratterjesztésen megvásárolható (4200 Ft).

Egy vendégkönyv margójára

A Bagár Iván budavári segédlelkész ostromnaplója alapján készült „Szeretteim, imádkozzatok” című kiállítás mintegy fél évig volt látogatható a Bécsi kapu téri templom alatti barlangban.

Vendégeink voltak többek között: általános és középiskolások, hittan csoportok, az Evangélikus Hittudományi Egyetem volt rektora, az egyetem hallgatói, evangélikus intézmények dolgozói, a Mátyás templom gondnokságának munkatársai. Megtiszeltelte a kiállítást néhány történész is. Nemcsak a fővárosból, hanem Székesfehérvárról, Zala megyéből, Kárpátaljáról, Erdélyből, Angliából, USA-ból, Németországból, Finnországból is jöttek látogatók. A Duna TV, a LÉT-IGE magazin, a Bizony, Isten! YouTube csatorna és a SZLOVEN RTV is forgatott a kiállításon.

A látogatók megrendítő személyes emlékeket osztottak meg velünk szóban és jegyeztek be a vendégkönyvbe: „Családunk több tagja is átélt hasonló Budapest ostromakor (4 közvetlen családtag halálos esetével)”, „Vannak közülünk, akik 1944-ben, 45-ben születtek.... Megrendült e sorok írója, a gyülekezet lelkésze, aki hasonló korban van, mint Bagár Iván. Köszönjük, nem felejtünk!” „Megrendítő, vissza fogok térni, hogy elmélyedjek a napló soraiban, minden mai jólétben élő embernek melegen ajánlom megnézésre.” „Megérint az emberség és embertelenség különös összefonódása, amelyen keresztül valahogy az Istenbe vetett hit és az Ő jelenléte is érezhetővé válik.”

Voltak, akik régi ismerőst üdvözölhettek a fényképeken: „Örömmel fedeztem fel Danhauser László Nagytiszteletű urat, aki engem keresztelt 75 évvel ezelőtt”, vagy a soproni Teológia tablón látta valaki a későbbi lelkész apósa hallgatókori fotóját. Az ostrom idején a pincében tartózkodó „kislány” – ma Madocsai Miklósné, Márti néni a gyülekezet nyugalmazott lelkészének felesége – unokája, látogatóként szembesült a nagymama gyerekkori beszámolóinak mélységeivel.

Méltatás is akadt bőven: „Csodálatos, hogy az eredeti helyszínen került megrendezésre a kiállítás. Igazi időutazás a múltba.” „Köszönjük a lehetőséget, hogy végre hitelesen láthassuk a Bécsi kapu téri 80 évvel ezelőtti történelmet, ellenségeket, sok erőt kívánunk a barátok felismeréséhez.”

Sokan jelezték, hogy várják a napló könyv formájában történő megjelenését. Köszönetek, gratulációk íródtak le Fabiny Tamás püspök és a kiállítás kurátora, Ittész-Venásch Eszter számára a tárlat létrehozásáért és a többszöri színvonalas kiállítás kalauzolásáért. A Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója szerint: „Különleges helyszín, történelmi hangulat, okos és elgondolkodtató kiállítás, érzelmeket és értelmet megmozgató örökségörzés – Köszönet érte, méltósággal és gratulációval”

A vendégkönyvben a leggyakoribb a tárlattal kapcsolatban a „megrendítő” szó, a mély együttérzés a szenvedőkkel és a rendkívül erős békevágy. „Emlékeznünk kell elődeinkre, nehéz napjaikra, tragédiákra, hiszen mi ma úgy élhetünk békében, hogy ők miattunk

is imádkoztak. Adja Isten, hogy ne fordulhasson elő többet ilyen háborús pusztítás se a mi hazánkban, se másutt, és ahol még háború dúl, ott minél hamarabb békét keressenek. Ma is vannak olyan vidékei a földnek, ahol bizonyos, hogy „ostromnaplót” kénytelenek írni. Bár befejezhetnénk túlélve és szeretteinket viszontlátva!”

Várad Adél

III. Protestáns sokadalom

Augusztus 20. környékén templomunkat körülv teszi a hatalmas ünnepi forgatag. Jó, hogy nem zárt ajtókat talál az erre járó tömeg, hanem mindenkit vár a templomunk, a Levéltár és a Kapisztrán tér alkotta protestáns háromszög. A hazai reformátusok, baptisták, metodisták és mi, evangélikusok - minden különbözőségünk mellett - meg tudjuk mutatni lelki, zenei, közeleti és tágon vett kulturális értékeinket.

A három helyszín idén is más-más aspektusára koncentrált egyházaink életének: templomunk a lelki és egyházzenei gazdagság helyszíne volt. Az előző este ünnepi istentisztelete Kondor Péter püspök igehirdetésével és Erdő Péter bíboros imaszolgálatával jelezte az alkalom fontosságát. Másnap a gyerekeknek Kinczler Zsuzsa vezetésével igazi „templompedagógiai” élményben volt részük. Azok is megismerhették templomunk különböző részeit, akik még nem is nagyon jártak templomban. A folytatásban kórusok hangja töltötte be a templomot, köztük a csákvári evangélikus gyülekezeti kórusé. Délután csodálatos orgonánké és az őt megszólaltató művészeké, köztük természetesen Bán Istváné volt a templom. Az idei Orgonamaraton egyúttal a hangszer szokatlan stílusokban is megszólaltatta. Az igei tartalomról a házigazda áhítata gondoskodott.

Aktuális kérdésekről folytak izgalmas kerekasztal beszélgetések a Levéltárban, ahol a Z generációról, a klímaszorongásról és egyházaink megmaradásának nem könnyű kérdéseiről gondolkodhattunk együtt, többek között Nagy Szabolcs budahegyvidéki lelkésszel, Csepregi András evangélikus lelkésszel, vagy éppen Úrge-Vorsatz Diána klímakutatóval. A Kapisztrán téren a standoknál különböző egyházi szervezetek és gyülekezetek mutatkozhattak be, míg a színpadon, többek között Gryllus Dániel lépett fel, Tíz példázat című albumának dalait megszólaltatva. Ez a pár példa elsősorban az evangélikus előadókra koncentrált, de a testvéregyházak is bőséges szellemi és zenei programmal gazdagították a hallgatóságot.

Amellett, hogy egyházaink, egyébként ritka, közös megjelenésének és közös munkájának eredménye ez a sokszínű alkalom, kiváló lehetőség templomunk és gyülekezetünk ajtaját is a legszélesebbre tárni. Protestáns kincseinket nem magunknak ássuk el, hanem bárki számára elérhetővé tesszük ezzel a nappal. Reméljük, jövőre immár negyedszer is megtehetjük majd.

Szabó B. András

özv. Kásai Andrásné Litauszki Zsuzsannára emlékezünk

Zsuzsi néni 2024. szeptember 7-én töltötte 105. születésnapját, és lépett élete 106.-ik évébe. Kondorosan született, nagy családban, majd ő is egy igen nagy család matrónája lett. Férjével a Deák téri templomban egy ünnepi istentisztelet után ismerkedtek meg. Mindketten hívő emberek voltak, az Úrral való kapcsolat alapvetően határozta meg közös életüket is.

Zsuzsa néni alapvetően háztartásbeli volt, hiszen férjével 11 gyermeket neveltek, egyik lánya még csecsemőkorában, egyik fiúk pedig 33 évesen hunyt el. Férje cipésmesterként többek között dolgozott a Sztehlo Gábor lelkész által vezetett Gaudiopolis gyermekotthonban is, ahol a gyerekek cipőjét javíttatta.

Lányát, Annát idézem: „Sok esküvőn, keresztlőn, konfirmáción volt itt a család. *(gyülekezeteinkben és templomunkban)* Apánk itt volt presbiter és itt volt a búcsúztatója is. Édesanyánk itt énekelt a kórusban, velünk, a lányaival. Szerette a bibliaórákat, a gyülekezet életében való részvételt, amíg az egészsége engedte. Hihetetlen volt, ahogy a fiatalokkal beszélgetett itt, és otthon is. Őszinte érdeklődése, páratlan memóriája, üdítő jelenléte varázslatos volt, még az unokák és dédunokák számára is. *(21 unokájuk és 28 dédunokájuk született)* Erejük és hitük sokszor átlendített minket, gyermekeiket is a nehéz időszakokon.”

„Bőven 100 év fölött is ragyogása betöltötte a szobát, amit a lelkészeink is tanúsíthatnak, hisz hosszú évek óta rendszeresen jártak hozzá beszélgetni, áhítatot tartani, énekelni, úrvacsorát adni. A betegségei néha elkésértették, de a kivételes erő sugárzó hite visszabillentette őt, hogy feltekintsen, és mindenért hálát tudjon adni. Az Úrtól kapott ajándékként élte meg, hogy tavaly, amikor Magyarországra jött Sztehlo Ildikó, meglátogatta őt, azt a Zsuzsa nénit, aki egykor vigyázott rá, a saját kicsinyei mellett.”

Ez év június 13-án beszéltem meg lányával, Klárral, – aki vele lakott és gondozta őt – egy úrvacsorás látogatást. Ez az úrvacsora és Krisztusba kapaszkodó hite erősítette őt, az élettől való búcsúzása útján, hiszen 10 nappal később, június 23-án csendben elhunyt. Most már fenn a mennyei „angyali” karban áldhatja végtelenül az Úr nevét.

Hálásan köszönjük Istennek, hogy Zsuzsa néni a mi közösségeinkben is otthon volt, és minket is erősített példás életével, hitével, énekével és imádságával!

Péter Zoltán

Már értem

*A szépség, mely arcodon ül,
az most nekem azért öröm,
mert már értem, mi az, ami
a szívedbe rég költözött.*

*Szinte látlak gyermekként, ki
ragyog, mikor rá figyelnek,
hisz míg valamit elmondasz,
most is, sugárzik a szemed.*

*Könnyeidben fájdalom van,
nélkülözés és szenvedés,
mely nem törte meg hitedet,
bizonyosság az, ahogy mesélsz.*

*De önzésről, irigységről
hogy beszélhetsz oly könnyedén,
mintha Te az életedből
nem tudnád, mi a veszteség?*

*Pedig volt, mégis reméltél,
s kiálltál a család mellett,
s ha mellőztek, te akkor is
békét hoztál, emelt fejjel.*

*Azt is látom, mint ki titkot
rejtett el a mosolyában,
humort hozol valóságod
színpadára, s egyre szárnyalsz.*

*A tenni akarásod és
a meglepő energiád
elvarázsol vagy megríkat,
s ilyenkor az elmém kiált:*

*Megvan! Ti kik kitartóan
még ép ésszel bandukoltok,
bölcsé válva tudjátok, a
megbocsájtás mily nagy dolog.*

*Az igaz, hogy tested fárad,
s türelmeddel is van bajod,
ám lelked, ha feleszmél, szól:
Ha jól akarsz, akkor ragyogj!*

*S megint gyermek leszel újra,
ki boldog, hogyha jól mondhat,
hírül adva újabb titkod:
a hálánál nincs fontosabb.*

Kásai Anna

Hirdetések

2024. évi SZJA

A Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány részére 2024. évben felajánlott SZJA összege 2 478 964.- Ft volt, ez közel fél millió forinttal több az előző évinél. Köszönjük, hogy ily módon is támogatták az Alapítvány munkáját, mely a múlt évben elsősorban az egyházi lakás felújítását, húsvéti és karácsonyi diakónia csomagok elkészítését, valamint szociálisan rászoruló testvérek támogatását tartalmazta.

Továbbra is várjuk az adakozást az alábbi elérhetőségre: adószám: 18007545-1-41, bankszámlaszám: 11670009-07803000-70000007

Köszönettel: a Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítvány kuratóriuma

Váltófutás egy tó körül

2024 tavaszán 13 fővel, tavaly 23 lelkes taggal vetünk részt az Ultrabalatonon. Idén szeptemberben jóval többen regisztráltunk rá! Reménység szerint 2026. 04. 26-án 44-en fogunk egyenpólóban (rajta: Budavári Evangélikus Gyülekezet és egy bibliai idézet) rajthoz állni és célba érni, 14 évestől az 50 évesig. Minden jelentkező résztvevő gyülekezetünk tagja. Az elmúlt két alkalommal az alábbi igék kísérték minket mottóként:

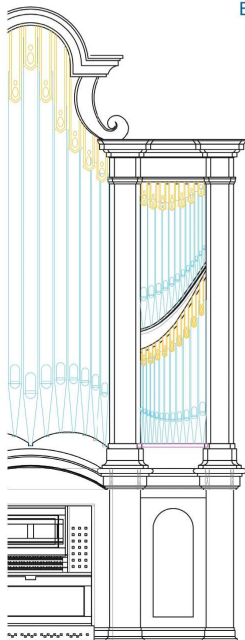
2024: „*Akik az Úrban bíznak, erejük megújul...futnak, és nem fáradnak el!*” (Ézs 40,31)

2025: „*Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél...*” (1Kor 9,26)

XVIII. BUDAVÁRI BACH FESZTIVÁL

NEMZETKÖZI ORGONAFESTIVÁL „BACH + 1”

Budavári Evangélikus Templom 2025

Oktober 24. péntek, 19 óra
BACH + DEL-NEMETORSZÁG
SEBASTIAN KÜCHLER-BLESSING (Düm, Essen)

Oktober 26. vasárnap, 19 óra
BACH + SPANYOLORSZÁG
JESÚS SAMPEDRO (Escuela de Cristo, Sevilla)

Oktober 28. kedd, 19 óra
BACH + SCHUMANN
ADRIAN HOEK (Marekerk in Leiden, Rotterdam)

Oktober 31. péntek, 18 óra
BACH + NEVET BAROKK - REFORMÁCIÓ
LÖKÖSHÁZI MÁRIA - szoprán
BÁN ISTVÁN (Budavár) - orgona
Igét hirdeti: BEDEKOVICS PÉTER - református lelképásztor

November 2. vasárnap, 19 óra
BACH + NEMZETKÖZI
KRÉSIMIR KLARIČ (Karlovac) - orgona
BERISLAV JERKOVIČ (Zágráb) - bariton

November 4. kedd, 19 óra
BACH + VIVALDI
LÖKÖSHÁZI MÁRIA - szoprán
DANIEL JOHANNSEN (Bécs) - tenor
FRITZ KIRCHER (Bécs) - hegedű
KÓVÁRI PÉTER (Thany) - orgona
MUSICA VIVAX WIEN
Vezényel: BÀN ISTVÁN

November 6. csütörtök, 19 óra
BACH + IMPROVIZÁCIÓ
THIERRY ESCAICH (Notre Dame, Párizs)

November 8. szombat, 19 óra
BACH + ROMÁNTIKA
BÀN ISTVÁN (Budavár) - orgona
DANIEL JOHANNSEN (Bécs) - tenor

November 9. vasárnap, 19 óra
BACH + SCHUBERT
PÁSZTOR JÜLIA - szoprán
DEMÉ-FARKAS RITA - alt
CSAPO JÓZSEF - tenor
KROKOVAY MARCELL - basszus
BACH AKADEMIA BUDAPEST
Vezényel: BÀN ISTVÁN

A belépés díjtalan, kedves adományokat a fesztivál támogatására a felépítéskor és a szervezők nevében köszönettel fogadjuk.
Budavári Bach Fesztivál

Cím: Buda Vár (Buda Castle) 1014, Bécsi kapu tér
Fővédnökök: Dr. Fabiny Tamás - evangélikus püspök
Fesztivál-igazgató: BÀN ISTVÁN - bachorgona@gmail.com
www.marika.hu

Házi Betlehemek Budavárban

Ádvent idejére Betlehemes kiállítást tervezünk a Kápolnába. Szeretnénk bemutatni, hogy gyülekezetünk családjában hogyan él ez a hagyomány.

Várjuk azok jelentkezését, akik szívesen kölcsönadják a családi Betlehemet, vagy arról készült fotó(ka)t. Jó lenne, ha egy-egy történetet is megosztanának velünk az alkotásokkal kapcsolatban. Szeretettel várjuk a Betlehemeket 2025. november 24-ig a Lelkészi Hivatalba.

A tervezett kiállítás megnyitója november 30-án, Ádvent 1. vasárnapján, a 11 órás istentiszteletet követően lesz, és elsősorban a gyülekezeti alkalomhoz kötődően látogatható.

December 21-én, Ádvent 4. vasárnapján a 11 órás istentisztelet után bontanánk a kiállítást, hogy karácsony ünnepére hazakerüljenek e becses emlékek. Kérjük, akik Betlehemet, betlehemes fényképet adnának kölcsön a tárlatra, írjanak az adel.nagy-varadi@gmail.hu címre! Köszönjük!

Budavári Tánc Tér

Közösségi társastánc mindenkinek

Első alkalom: NOVEMBER 8.

Szombatonként 11:00-12:30 között

Budavári Evangélikus Gyülekezet, Kápolna
1014 Budapest, Táncsics M. utca 28.

Hírek

- Május 26-án jelentős létszámban részt vettünk az Evangélikus Presbiterek Országos Találkozóján.
- Május 27-én *Fülöp Attila*, gondoskodáspolitikáért felelős államtitkárnak *Fabiny Tamás* püspök mutatta be a Bagár Iván emlékkiállítását, *Bán István* pedig templomunk orgonáját.
- Június 7-én *Szikra-Jeszencsák Lilla* lelkészi szolgálattal vett részt a Völgy utcai Ökumenikus Óvoda évzáró istentiszteletén.
- Június 3-án, *Heinczinger Orsolya* felügyelő, *Bakó Zsuzsanna* irodavezető és *Péter Zoltán* lelkész gyülekezetünk közössége nevében, 90. születésnapja alkalmából otthonában meglátogatva köszöntötte *Csorba István* volt karnagyunkat. Pista bácsi nagyon örült a látogatásnak, rengeteg jó sztorit idézett fel a Schütz Kórus múltjából.
- Június 8-án a pünkösdi ünnepi istentisztelet keretében három középiskolás fiatal konfirmált: *Zou Ai Mi*, *Városi Márk* és *Novák Adél*.
- Június 8-11 között a nürnbergi *Kinder- und Jugendkantorei* volt a gyülekezet vendége.
- Június 22-én vasárnap a tanévzáró istentiszteletünk után megtartottuk immár a 2. családi sportnapunkat a Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpontban.
- Július 10-én *Szabó B. András* lelkészünk – akkor még ő maga is püspökjelölt – kezdeményezésére kötetlen beszélgetésre, eszmecserére jött össze északi egyházkerületünk hét püspökjelöltje a Sára teremben.
- Augusztus 19–20-án a *III. Protestáns Sokadalom* rendezvénynek adott otthont templomunk. A 19-i esti ökumenikus istentisztelet igehirdetője *Kondor Péter*, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke volt.
- Augusztus 24-én a Kossuth Rádió élő adásban közvetítette istentiszteletünket. Igét hirdetett: *Szabó B. András*. A liturgiában több testvér felolvasással és a Gospel kórusunk is közreműködött.
- Szeptember 15-én *Szabó B. András* a belvárosi Scruton kávézóban az evangélikusokat képviselve vett részt egy ökumenikus kerekasztal beszélgetésen. A találkozó témája a „Hit és közélet” volt.
- Lelkészeink a nyári hónapokban is tartottak havonta áhítatot a Batthyány utcai Máltai Szeretetotthonban. A felolvasói szolgálatban mindig részt vett *Ágoston Kata* is.
- Augusztus 30-án a templomban gyászistentisztelet keretében búcsúztattuk özv. *Kásai Andrásné Litauszki Zsuzsanna* testvérünket, akit Teremtőnk több mint 105 évvel ajándékozott meg.
- Szeptember 7-én tanévnyitó istentiszteletünk keretében *Fabiny Tamás* püspök keresztelte meg *Szikra Benedek* (püspöki titkár) és *Szikra-Jeszencsák Lilla* beosztott lelkészeink *Márton* nevű kisfiát. Új hitoktatóként, félállásban lépett be munkatársi közösségünkbe *Máthé Eliza* hitoktató.
- A Budavári Gospel Kórus szeptember 19–21 között a piliscsabai Bételben tartotta őszi műhelyhétvégéjét. Áhítatokat tartottak: *Bence Imre* és *Péter Zoltán* lelkészek. Vasárnap a kórus a helyi istentisztelet liturgiájában is szolgált.
- Szeptember 20-án több mint 10 fővel képviseltette magát gyülekezetünk a *Találkozó Veled!* Északi Evangélikus Egyházkerületi missziói napon.
- Szeptember 21-én délután a Kisgyermekes Családok körének volt „évadkezdő” találkozója a Húvösvölgyi Nagyréten, ahol hét családból voltak jelen szülők és gyerekek. Áhítatot *Szabó B. András* tartott, *Péter Zoltán* a közös éneklést gitárral vezette. *Marci* nevű kisfiával *Szikra-Jeszencsák Lilla* beosztott lelkész is jelen volt, aki az ősszel indítandó Baba–Mama kört is meghirdette.
- Szeptember 25-én *Lehoczki Márk* gyülekezetünk tagja átvethette az év Diakóniai Önkéntes munkatársnak járó díját a Deák téri templomban rendezett ünnepségen.
- Szeptember 27-én öt fő konfirmandussal részt vettünk az Evangélikus Konfirmandusok Országos Találkozóján.
- *Szikra-Jeszencsák Lilla* szeptember 27-én szolgálattal részt vett a Völgy utcai Ökumenikus Óvoda tanévnyitó istentiszteletén.
- *Péter Zoltán* ez év ősztől elkezdte az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a „Mentor lelkész és lelkészi hivatásigazgató” szakirányú egyéves továbbképzést.

Lelkészi Hivatal – Gyülekezeti Iroda

1014 Budapest I. ker. Táncsics M. u. 28.

Gazdasági és gyülekezeti ügyvitel:
minden hétköznap: 9-13 óra között

Kövesy Emese – gazdasági vezető

Bakó Zsuzsanna – irodavezető

telefon: +36-1-356-9736

weblap: <http://budavar.lutheran.hu>

e-mail: budavar@lutheran.hu

Lelkészek fogadóideje:

telefonon előre egyeztetett időpontban

Péter Zoltán – igazgató lelkész

+36-20-824-2881, zoltan.peter@lutheran.hu

Szabó B. András – parókus lelkész

+36-20-824-6397, szabo.b.andras@lutheran.hu

Szikra-Jeszencsák Lilla – beosztott lelkész

jelenleg GYED-en van

Szikra Benedek – beosztott lelkész

+36-20-224-0576, benedek.szikra@lutheran.hu

Dr. Fabiny Tamás – püspök

+36-20-824-4111, tamas.fabiny@lutheran.hu

Budavári Hírmondó

az Egyházköztség tájékoztató lapja

budavari.hirmondo@lutheran.hu

Olvasó-szerkesztő: Váradi Adél

Tördelés: Hegyi András

Korrektor: Bakó Zsuzsanna

Grafika: Konczos Éva

Felelős kiadó: Péter Zoltán igazgató lelkész

Nyomdai munkák: Rózsadomb Contact Kft.

Jelen lapszámunk a Budavári Evangélikus Gyülekezet Alapítványa támogatásával valósult meg